

การศึกษาผลสูญเสียจากการทำไร่ถั่วลิสงในไรกลีกร
STUDY ON YIELD LOSSES OF PEANUT IN FARMERS' FIELD

สง่า ดวงรัตน์	สุนันทา เวสอูร์ย
อมร วรรณะสาร	ประสิทธิ์ บุญชูดวง
สุวรีย์ พิมสาร	เสาวนีย์ พิสิฐรุพันธ์
วิจิตรา จิตตไทย	ลาวัลย์ เอี่ยมสุพรรณ

เจ้าหน้าที่งานวิเคราะห์ทางสถิติ

งานวิเคราะห์ทางสถิติ

กองแผนงาน

บทคัดย่อ

การเลือกใช้พันธุ์ถั่วลิสง ระยะปลูก จำนวนต้น ลักษณะพื้นที่ที่ทำการปลูก และระยะเวลาที่ทำการเก็บเกี่ยวล้วนมีอิทธิพลต่อผลผลิต วิธีการหนึ่งที่จะเพิ่มผลผลิตต่อไร่ คือพยายามลดระดับการสูญเสีย จึงได้ทำการศึกษาหาข้อมูลความเสียหายในขั้นตอนต่าง ๆ โดยศึกษาสภาพทั่ว ๆ ไป ของการปลูกถั่วลิสง และผลสูญเสียในช่วงเก็บเกี่ยว ได้ทำการศึกษาในปี 2523 ในเขตจังหวัดสระบุรี ทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ และทำแปลงตัวอย่างขนาด 1.5 x 4 เมตร ทำการสัมภาษณ์ 21 ครัวเรือน และทำแปลงตัวอย่างทั้งหมด 86 แปลง ได้ทำการสำรวจเดือน กรกฎาคม-ธันวาคม ผลวิเคราะห์เกี่ยวกับการทำไร่ทั่ว ๆ ไป สรุปได้ว่า

1. เนื้อที่ปลูกถั่วลิสงของเกษตรกรเฉลี่ยต่อครัวเรือนมีเนื้อที่เพาะปลูกประมาณ 4 ไร่
2. เมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงที่เกษตรกรนิยมใช้ในแหล่งนี้ ส่วนใหญ่เป็นพันธุ์พื้นเมือง
3. จำนวนต้นต่อไร่เฉลี่ยของเกษตรกรประมาณ 20,000-40,000 ต้น ซึ่งน้อยกว่าที่ทางการแนะนำซึ่งควรมีประมาณ 50,000 ต้น
4. การสูญเสียผลผลิตของถั่วลิสง เกิดขึ้นได้จากปัจจัยหลายอย่างคือ
 - 4.1 ลักษณะของดิน ถ้าดินมีลักษณะร่วน จะมีผลหลงเหลือในดินน้อย
 - 4.2 พันธุ์ ถั่วลักษณะพันธุ์มีขี้ฝักเหนียว จะทำให้ขาดยาก
 - 4.3 ความชื้นของดินขณะถอนถั่ว ถ้าดินค่อนข้างแห้งจะทำให้มีผลหลงเหลือมากกว่าดินที่มีความชุ่มชื้นถึงประมาณ 3 เท่า

4.4 การเก็บผลผลิต ถ้าเป็นการจ้างเก็บโดยการเหมาเป็นถ้ำ จะทำให้มีผลหลงเหลือมากกว่า เก็บเองถึงเท่าตัว

การสูญเสียหลังการเก็บผลผลิต จากการทำแปลงตัวอย่าง ผลหลงเหลือที่ประเมินได้ มีผลหลงเหลือของถั่วลิสงในดินทั้งฝักเฉลี่ย 3.6 กก./ไร่ จากผลหลงเหลือดังกล่าว เมื่อนำมาประเมินเป็นมูลค่าสูญเสียจากราคาที่เกษตรกรควรจะได้เฉลี่ย 8.91 บาท/กก. จะเป็นมูลค่าที่ต้องเสียไปหลังเก็บเกี่ยวประมาณ 32.10 บาท/ไร่ ถ้าคิดเป็นพื้นที่ทั้งจังหวัดจะสูญเสียเงินถึงประมาณห้าแสนบาท

กรมวิชาการเกษตร